

Otuz yıldır diyelim değişik ülkelerdeki Marksistler ve marksist-leninistler kendi anlayışlarından farklı ve başarısız olan kapitalizme karşı denemeleri aynı şekilde mahkum ederler: denemeye çalıştığınız yol marksist teoriye uymaz, bu yolla burjuvaziye iktidardan indiremezsiniz ve nitekim başarısızlığınız da bunu göstermektedir.

Kendi büyük başarısızlığını örtmeye çalışmanın yolu, başkalarının başarısızlığı üzerine yorum yapmaktır.

Değişik ülkelerdeki çok sayıda anlayış ve bunların somutlandığı partiler başarısız oldular.

Marksistler, marksist-leninistler ve Maoistler başarılı mı olmuştu?

Onların üç-beş yılla değil, 44-74 yıla yayılan büyük başarısızlığı vardı.

Bunu unutturmanın en iyi yolu da başkalarının başarısızlığını  ne çıkarmaktır.

Reel sosyalizm ülkesine göre 44 ile 74 yıl arasında iktidarda kaldı ve tarihe karıştı.

 in'de komünist partisinin yöneticiliğinde kapitalizm gelişiyor, bu konuda başarılılar.

Kapitalizme karşı alternatif toplum, sosyalizmi kurmakta başarılı olamayan  in Komünist Partisi, kapitalizm konusunda –kapitalistlerin de kabul ettiği gibi- oldukça başarılıdır.

Bir dönemin kendine göre biricik marksist-leninisti Arnavutluk Emek Partisi'nden hiç söz etmeyelim...

Bu parti dünya sosyalist hareketi içinde –Türkiye hariç- varlık gösteremedi. En büyük Hocacı örgüt Türkiye'de Halkın Kuruluşu idi ve 1974-1980 dönemindeki kitlesel örgütlerinden bir tanesiydi.

Bir dönemin sosyal emperyalizm tezi unutuldu gitti. Her tarafa çekilebilecek bir kavram, revizyonizm kullanılıyor.

Bunları yapanlar kendi teorileri ve onun uzun yıllar süren pratiğindeki büyük çöküşü geriye itmeye çalışıyorlar; ama nafi; bu gerçek ve neden böyle oldu sorusu sürekli kendini tekrarlıyor.

Son olarak Yunanistan'da Syriza'nın başarısızlığı görüldü.

Buradan hareketle reform akımlarının bir yenisinin daha başarısızlığından söz ediliyorsa, bu başarısızlığın genel anlamda radikal demokrasi anlayışının –değişik tarzları vardır- sonuçsuzluğunu gösterdiği savunuluyorsa, aynı anlayışla başka bir şey daha savunulabilir:

Reel sosyalizm ve daha sonra Çin deneyimi, marksizm-leninizmin kapitalizme karşı alternatif toplum kurmak anlayışının çökmesini gösterir. Yaşanılan dünya çapında fiyaskodur. İktidarı almakta büyük başarı gösteren marksist-leninistler, aynı başarıyı sosyalist toplum kuruluşunda gösteremediler.

Çağımız kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır denirdi, bir de baktık ki kapitalizme geçmişiz...

Yılını tam hatırlamıyorum, internetten bulabilirim ama önemli değildir. Fredrich Jameson'un marksizmi inceleyen beş tezini içeren önemli bir yazısı vardı, Türkçeye de çevrilmişti. Jameson'un "Marksizm kapitalizmi analiz yöntemidir" tezine itiraz etmiş ve bir de yazı yazmıştım.

Marksizm –değişik versiyonlarıyla- sadece kapitalizmi analiz etmez, bunun yerine alternatif bir toplum kurmak anlayışındadır. Marksizmin bu iki kesimi birbirinden ayrılamaz.

O yıllarda marksizmin kapitalizm analizinde de önemli sorunlar bulunduğu söylenir ama fazla somutlanmazdı.

Bugün farklı konuşabiliriz.

Marksizmde bilindiği gibi gelişmiş bir devlet teorisi yoktur, Marx zamanındaki marksizmde bu belirleme daha da geçerlidir.

Kapitalizm analizinde önemli bir belirleyen olarak devlete yer vermezseniz, kapitalizm çözümlenmez doğru olamaz. Kapitalizm analizinde ekonomiyi temel belirleyici olarak almak doğru değildir, devlette özellikle somutlanan politika da önemli bir bileşen olarak analize dahil edilmelidir.

Burada kapitalizm analizinden söz edilmektedir, kapitalizme karşı mücadeleden değil...

Sermayenin hareketi ve kar oranlarının eşitlenme eğilimini biliyorsunuz.

Sermaye daima yüksek karı arar ve bu nedenle de kar oranının düşük olduğu alandan yüksek olanına doğru hareket eder.

Bu tez doğru değildir.

Önce uluslar arası alandan başlayalım...

Filanca ÷lkede y÷ksek kar oranının bulunması, değişik ÷lkelerden sermayenin bu alana akabileceği anlamına gelmez. O ÷lkeyi daha önce egemenliği altına almış olan emperyalist bir ÷lke, başkalarını bu alana sokmaz. Burada belirleyici olan askeri güçtür ve bu da devletle doğrudan bağlantılıdır.

Marksizm sermayenin hareketinin uluslar arası çapta olduğu önemli tespitini yapmıştır ama kar oranlarının dünya çapında eşitlenmesinin, bu eğilimin mümkün olmadığını görememiştir.

Dahası, aynı durum ulusal çapta da geçerlidir.

Bir ÷lkenin içinde de değişik sermaye grupları arasında kar eğilimi eşitlenmez ya da eğilim bu yönde olamaz.

Devlet üzerinde daha fazla hakim olan sermaye grubu, bu konumunu kullanarak kar oranını yükseltir.

Bu bağlamda devlet sermayenin genel koruyucusu değildir; belirli sermaye gruplarını daha fazla korur.

Tarihe gitmeye gerek yok, son dönem Türkiye'si yeterli örnektir.

Devlet ihalelerini kazananlar genellikle belirli bir sermaye grubudur.

Farklı gruplar ihaleye girmektedir ama kazanan en ucuz fiyatı veren değil, belirli bir sermaye, iktidara özellikle yakın sermaye olmaktadır.

Ayşe Buğra'nın "Türkiye'de Yeni Kapitalizm" kitabında bu konuda örnekler vardır.

Devlet belirli bir sermaye grubunun güçlenmesi için özellikle çalışmış ve bunu yapmıştır.

Buradan çıkan sonuç, sadece Türkiye'de değil başka ülkelerde de, devleti anlamadan, devleti önemli bir bileşen olarak analize katmadan, kapitalizm analizinin yapılamayacağıdır.

Marksizm bu konuda ciddi olarak eksiktir ve bu eksik önemlidir.

Bu eksiği ortadan kaldırmak için marksist kapitalizm analizini büyük oranda değiştirmeniz, politikayı önemli bir faktör olarak analize dahil etmeniz gerekir.

Dünya genelinde kapitalizme karşı mücadele eden –önemli iç farklılıklar da taşıyan- iki çeşit anti kapitalist bulunuyor: bir bölümü geçmişteki teori ve pratiğin büyük başarısızlığından hareketle teoride ve pratikte yeni yollara yöneliyor; diğeri ise eskiyi tekrarlamakla yetiniyor.

Tarih düz çizgide gelişmez, biliniyor, ama şu söylenebilir: gelecek ilk kesime aittir. İkinci kesim istediği kadar konuşup belirlemeler yapabilir, geleceği yoktur.

Reel sosyalizmin geçmişte önemli başarılar da kazanmış olması doğrudur ama buradan, o başarıları yaratanların toplu halde kapitalizme geçmesini dışlayarak, aynı başarının küçük düzeltmelerle tekrarlanabileceğini sanmak yanılgıdır.